

Обединено училище "Св. Климент Охридски"

с. Дебрен, община Гърмен, област Благоевград

2961 с. Дебрен, GSM: 0893605251; E-mail: debrenschool@abv.bg

Утвърждавам:.....

Директор /В. Топчиев/

Заповед № 425/13.09.2021 г.

П Р О Г Р А М А

**ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

за периода 2022/ 2023 учебна година

Актуализирана с Протокол № 16/08.09.2022 г. на Педагогическия съвет

1. Общи положения

Съгласно чл. 15, ал. 4 на *Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование*, настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в Об.У „Св. Климент Охридски“ за учебната 2021/ 2022 учебна година.

Училищната програма е приета на ПС на 09.09.2021 г., протокол № 27 и е утвърдена със заповед РД-08-425/13.09.2021 г. на директора на училището.

Актуализирана с *Протокол № 16/08.09.2022 г. на Педагогическия съвет*.

Работа по проекти за формиране на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование:

ЗАЕДНО В ЧАС! – гражданско образование - поддържане на ПУО /професионална училищна общност/

ЖИВЕЙ В КРЪГОВРАТА! РАЗРЕШИ ПРОБЛЕМА! – екологичен проект за изработване на училищна програма за екологично образование

ИНОВАЦИИ В ДЕЙСТВИЕ – интеркултурно образование - трета поредна година

2. Цели:

1. Усвояване на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото

- Да ангажира „свободното” време на учениците в училище по жизнено важни за тях въпроси, които в една или друга степен не се изучават по учебните предмети от учебния план.
- Да се формира у учениците гражданско съзнание и граждански добродетели, знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Учениците да придобият знания за различни аспекти на здравето-здравословния начин на живот; сексуалните взаимоотношения и евентуалните последици от тях;наркотичните вещества, индивидуалните и социални последици от тяхната употреба и рисковото поведение като цяло.
- Да се формира у учениците положително отношение към личното здраве, собствената индивидуалност, самостоятелния информиран и отговорен избор.
- Формиране на ценностна система у учениците, която да доведе до отговорно поведение към околната среда ,разумно използване на природните ресурси до изграждането на

екологична и здравна култура.

- Учениците да усвоят разнообразни социални умения , свързани с общуването, етикецията, вземане на решения, устояване на натиск, справяне с емоциите, решаване на конфликти и проблеми, поемане на отговорност за собственото поведение.

·Разглежданите проблеми в учебната програма да провокират интереса на учениците, което от своя страна да спомогне за тяхното задържане в училище и да гарантира опазването на живота и здравето им.

3. Подходи, начини и форми на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

- Директорът на училището, с помощта на Педагогическия и на Обществения съвет, разработва политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
- В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява във всички възрастови групи: *чл.5, ал.1 от Наредба№1*
- интегрирано в обучението по образователните направления;
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;

·Начините и формите на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование за различните възрастови групи се определят в програмната система на училището, която се разработва по реда и условията на държавния образователен стандарт

·В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.

·В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява и:

- в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
- в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в различните видове училищна подготовка по етапи на образование:

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Часа на класа

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентностите, посочени в рамковите изисквания по чл. 14, ал. 2 от Наредбата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, се осъществява чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

1. патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
2. толерантността и интеркултурния диалог;
3. финансовата и правната грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;
5. безопасността и движението по пътищата;
6. защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
7. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
8. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
9. превенция и противодействие на корупцията.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществява и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище.

Разпределението на тематичните области ал. 1 в часа на класа по класове и като минимален задължителен брой часове е посочено в приложение № 5. *(чл. 11 ал. 3 от Наредба № 13)*

За организацията и съдържанието на часа на класа класният ръководител разработва, а директорът утвърждава годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за дейността на училището и при съобразяване с разпределението на тематичните области по ал. 1 и приложение № 5.

В годишния план по ал. 5 се определя броят на часовете по теми и дейности според интересите и възрастта на учениците и с тяхно участие

За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики Педагогическият съвет може да определя приоритетни тематични области съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците включващи демократични училищни практики като:

училищен ученически парламент и/или други форми на ученическо представителство и самоуправление;

доброволчески дейности във и извън училище;

поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, списания, уебсайтове);

осигуряване на форми и места за изразяване на мнения и предложения по училищния живот от страна на учениците;

училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;

празничен календар на етносите;

екологичен календар с международните дати, свързани с опазването на околната среда;

развиване на младежкото лидерство;

форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;

разработване на училищни проекти.

Обучението по отделни тематични области в часа на класа може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител.

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в групите за целодневна организация на учебния ден:

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден се осъществява от учителя в групата за целодневна организация на учебния ден чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

- Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Дейности за развитие на компетентностите на педагогическите специалисти и обмен на добри практики

- Работа в методическите обединения
- Вътрешно-училищна квалификация
- Квалификация на педагогическите специалисти
- Споделяне на добри практики

Дейности на ученическото самоуправление

За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики Педагогическият съвет може да определя приоритетни тематични области съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците включващи демократични училищни практики като:

училищен ученически парламент и/или други форми на ученическо представителство и самоуправление;

доброволчески дейности във и извън училище;

поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, списания, уебсайтове);

осигуряване на форми и места за изразяване на мнения и предложения по училищния живот от страна на учениците;

училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;

празничен календар на етносите;

екологичен календар с международните дати, свързани с опазването на околната среда;

развиване на младежкото лидерство;

форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;

разработване на училищни проекти.

Ритуализация на училищния живот

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности .

Неизменна част от училищните политики са :

1. определянето на училищни ритуали,

2. изборът на:

а) училищна униформа и/или знаци и символи;

б) училищен химн.

3. възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти и поставяне на националния флаг на фасадата на училището

Училището има етичен кодекс на училищната общност, който се приема от представителите на Педагогическия съвет, Обществения съвет , Настоятелството и на ученическото самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

Етичният кодекс се изготвя по достъпен и разбираем за учениците начин и се поставя на видно място в училищната сграда. Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

1. участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;

2. организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
3. поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестник и интернет страници и др.);
4. организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. организиране на обучения на връстници от връстници;
7. развиване на младежкото лидерство;
8. участие в клубове и неформални групи по интереси;
9. реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.;
11. проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;
12. насърчаване на неформалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

Откриване на учебната година , честване на празника на училището , денят на българската просвета и култура и на славянската писменост, национални и регионални празници и чествания.

Дейности за подкрепа на мултикултурна среда

- Да не се допуска в училище деление на етническа основа между учениците в една паралелка;
 - Да се отбелязват празниците на отделните етноси;
 - Да се работи за толерантност между децата, представители на отделни етнически групи.
4. Екип за реализиране на програмата:

Председател: Рамзие Комарова,

Членове: 1. Амиде Даргутева

2. Елмира Бекирова

Създава се постоянно действащ екип по ред и за срок, определени от Правилника за дейността

на училището .

5. Начин на отчитане и индикатори за изпълнението на програмата

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс по чл. 3 са определени в Наредба № 13, както следва:

1. по гражданско образование - в приложение № 1;
2. по здравно образование - в приложение № 2;
3. по екологично образование - в приложение № 3;
4. по интеркултурно образование - в приложение № 4.

Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

6. План на дейностите за изпълнение на целите на програмата

№	Наименование на дейностите	Вид и кратко описание на дейността (изложба, конкурс, спортен празник, викторина, игри, състезание, открит урок, дейност на ученическия съвет, час на класа, проектна дейност и др.)	Време на провеждане	Отговорник/ екип за реализиране на дейностите	Участници - прогнозен брой (ученици вкл. и ученическият съвет, учители, родители, др.)
	Гражданско образование:				
1	Учебната, извънкласната, извънучилищната дейност.	Родителска среща	през учебната година	Класни ръководители	ученици, учители, родители
2	Спазване на правилника за дейността на училището.	Час на класа	през учебната година	Директор, класни ръководители, ръководители на група	ученици
3	Спазване на правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.	Час на класа	през учебната година	Директор, Тюлфит Караибраимов-отговорник безопасни условия на обучение и труд	ученици
4	Избор на ученически съвети, родителски съвети. Избор на Ученически парламент	Родителска среща, час на класа	м.септември, 2022г.	класни ръководители, ментор на Ученическия парламент	класни ръководители, ученици и родители
5	Честване на всички национални и училищни празници.	Училищно тържество	през учебната година	класни ръководители, ученици	ученици
6	Запознаване и спазване на задължителните символи на Р.България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн,	Час на класа	през учебната година час на класа	класни ръководители	класни ръководители, ученици
7	герб, език, конституция и др.) Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство,	Открит урок, състезания	през учебната година час на класа	класни ръководители	ученици, родители, институции, организации и др.

	културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието на младите хора.				
	Здравно и екологично образование:				
1	Провеждане на здравни беседи с учениците- инструктаж за обучение в условията на COVID-11.	Беседа в час на класа	през учебната година, час на класа	класни ръководители, ръководители на група, медицинско лице	ученици
2	Разглеждане на здравни теми в часа на класа - сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.	Беседа в час на класа	през учебната година, час на класа	класни ръководители, медицинско лице	ученици
3	Мероприятия за озеленяване интериора на училището и училищните дворни площи.	Представяне на презентации, конкурс, организирано озеленяване	месец април 2023 г.	класни ръководители, ръководители на група	учители, ученици
4	Мероприятия за почистване на училищните площи и района около училището	Състезания, игри, организирано почистване по райони	24-28 април 2023 г.	класни ръководители, ръководители на група	учители, ученици, родители
5	Отбелязване на Деня на Земята.	Представяне на презентации, викторина	22 април 2023 г.	Исмаил Комаров- учител по география и икономика	учители, ученици
6	Отбелязване на международния ден за опазване на околната среда.	Представяне на презентации, викторина	06 юни 2023 г	класни ръководители	ученици, учители, родители
	Интеркултурно образование:				
1	Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в часа на класа.	Родителска среща	през учебната година, час на класа	класни ръководители, ръководители на група	учители, ученици
2	Създаване на мултикултурни	Презентации, беседи	през учебната година		учители, ученици

	общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.			класни ръководители, учители	
3	Организиране на изложби, посветени на обичаите и традициите на различните етноси.	Изложби, викторини	май 2023 г.	класни ръководители, ръководители на група, учител по ИИ	ученици, родители, учители